

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Analýza finančních zdrojů příspěvkové organizace
Analysis of an Allowance Organization Financial Resources

Student: Markéta Podlasová
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lenka Rutteová, Ph.D.

Ostrava 2018

Zadání bakalářské práce

Student: **Markéta Podlasová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Analýza finančních zdrojů příspěvkové organizace**
Analysis of an Allowance Organization Financial Resources
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Příspěvkové organizace v oblasti sociálních služeb
 3. Financování vybrané příspěvkové organizace
 4. Analýza možných finančních zdrojů pro rozšíření služeb vybrané příspěvkové organizace
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada, 2011. 328 s. ISBN 978-802-4731-483.
MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.
VRABKOVÁ, Iveta et al. *Příspěvková organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2017. 189 s. ISBN 978-80-248-4028-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Lenka Rutteová, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 11.05.2018

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení studenta

Prohlašuji, že jsem celou práci včetně příloh vypracovala samostatně.

V Šumperku.....8.5.2018.....

Markéta Podlasová.....

Markéta Podlasová

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Lence Rutteové, Ph.D. za cenné rady a odbornou pomoc při zpracování této práce.

Obsah

1 Úvod	5
2 Příspěvková organizace v oblasti sociálních služeb	7
2.1 Národní hospodářství	7
2.1.1 Členění národního hospodářství dle principu financování	7
2.1.2 Členění národního hospodářství dle Pestoffa	8
2.2 Charakteristika neziskových organizací	9
2.2.1 Dělení neziskových organizací dle zřizovatele	10
2.2.2 Charakteristika příspěvkových organizací	11
2.2.3 Příspěvková organizace územních samosprávných celků	11
2.3. Sociální služby v České republice	13
2.3.1 Sektor služeb	13
2.3.2 Veřejný sektor a jím poskytované veřejné služby	14
2.3.3 Soukromý neziskový sektor a jím poskytované veřejně prospěšné služby	15
2.3.4 Sociální služby	15
3 Financování vybrané příspěvkové organizace	21
3.1 Charakteristika příspěvkové organizace Domov Jitřenka – Sociální služby města Opočna	21
3.2 Hospodaření v roce 2012	23
3.3 Hospodaření v roce 2013	26
3.4 Hospodaření v roce 2014	28
3.5 Hospodaření v roce 2015	31
3.6 Hospodaření v roce 2016	33
3.7 Hospodaření v roce 2017 – dostupné údaje	36
4 Analýza možných finančních zdrojů pro rozšíření služeb vybrané příspěvkové organizace	37
4.1 Porovnání hospodaření v letech 2012-2016	37
4.2 Vývoj dotací v letech 2012-2017	39
4.3 Doporučení ohledně peněžních darů	41
4.4 Doporučení automatické povinnosti doplácet na péči	41

4.5 Doporučení spoluúčasti obcí na financování zařízení	42
4.6 Doporučení sjednocení legislativy pro organizace poskytující služby pro seniory.....	42
4.7 Doporučení personálních zdrojů	43
5 Závěr	45
Seznam použité literatury	47
Seznam zkratk.....	49
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	

1 Úvod

Neziskový sektor je jednou z důležitých součástí každé vyspělé země, a to jak v prostředí ekonomickém, tak i politickém. Právě do neziskového sektoru spadají neziskové organizace, které jsou nezávislé na státu, a jejich cílem je pomoc v různých oblastech lidského života. Spadají sem například subjekty, které poskytují veřejné služby, nebo subjekty, které financují činnosti jiných. Neziskové organizace působí v oblasti veřejně prospěšné, jako jsou sociální služby, péče o tělesně postižené, kultura apod. Význam neziskových organizací v naší společnosti je nepopiratelný. Byť si to možná lidé někdy i neuvědomují, každý se již s takovou organizací ve svém životě setkal.

Aby nezisková organizace byla úspěšná a měla smysl, musí mít základní vlastnosti, mezi které řadíme jasné poslání této organizace, statutární orgány, strategický plán a zajištěné financování z více zdrojů.

Autorka se rozhodla zaměřit svou bakalářskou práci na příspěvkovou organizaci, se kterou má vlastní zkušenost, a tou je Domov Jitřenka (domov pro seniory). Zřizovatelem je město Opočno, ve kterém se tento domov nachází.

Práce je rozčleněna do několika kapitol, přičemž druhá kapitola je zaměřená na teorii, která se týká neziskových organizací a jejich zařazení do národního hospodářství. Dále také na příspěvkové organizace poskytující sociální služby a konkrétně péči o seniory v domovech jim určené.

Třetí kapitola je částečně také teoretická a zabývá se financováním příspěvkové organizace, která je zřízena Městem Opočnem. Dále je zde praktická část, která je zaměřena na hospodaření Domova Jitřenka v letech 2012-2016.

Ve čtvrté kapitole je zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace v tomto pětiletém období, porovnání vývoje přijatých příspěvků a dotací, a hlavně obecná doporučení, jak by bylo možné získat další finanční zdroje pro tuto organizaci.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit hospodaření příspěvkové organizace za období 2012-2016 a analyzovat další možné finanční zdroje, které by tu mohly být využity. Případně navrhnout doporučení na získání těchto zdrojů.

V bakalářské práci autorka aplikuje metody popisu, vertikální analýzu hospodaření a komparaci zjištěných informací, dále metodu řízeného rozhovoru s ředitelkou Domova Jitřenka. Také použije odbornou literaturu zaměřenou na neziskové organizace, sociální služby a péči o seniory, též zákony týkající se daného tématu, veřejné výroční zprávy a interní dokumenty.

2 Příspěvková organizace v oblasti sociálních služeb

Pro pochopení veškerých principů, na kterých fungují příspěvkové organizace, je nutné si vymezit prostor, který je příspěvkovým organizacím určen v rámci národního hospodářství. Tedy nějaké hranice, ve kterých příspěvkové organizace mohou vyvíjet svoji činnost a plnit své poslání.

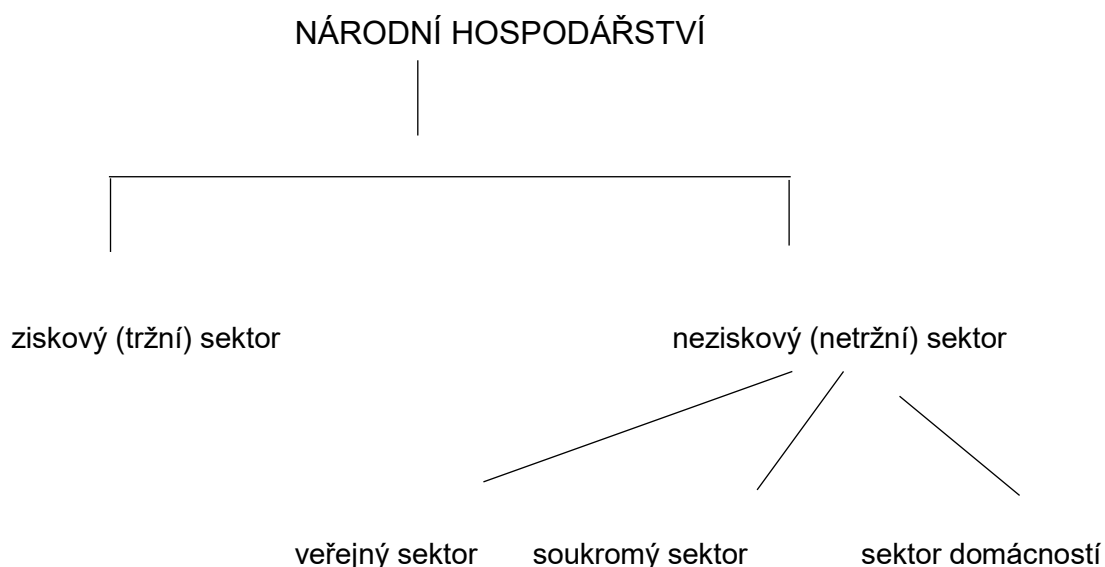
2.1 Národní hospodářství

Národní hospodářství je možné dělit ze dvou základních hledisek. Prvním hlediskem je dělení dle principu financování, druhým hlediskem je dělení dle Pestoffa.

2.1.1 Členění národního hospodářství dle principu financování

Národní hospodářství dle principu financování je možné rozdělit na ziskový (tržní) sektor a neziskový (netržní) sektor. Neziskový sektor se dále dělí na veřejný sektor, soukromý sektor a sektor domácností.

Obr. 2.1 Členění národního hospodářství dle principu financování

zdroj: STRECKOVÁ, Yvonne a Ivan MALÝ. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. Praha: Computer Press, 1998. ISBN 80-7226-112-6

Ziskový sektor, též nazývaný tržní sektor, je část národního hospodářství, která produkuje, distribuuje nebo prodává statky za tržní cenu, která je dána vztahem nabídky a poptávky. Cílem ziskového sektoru je v rámci svého podnikání vytvářet zisk.

Neziskový sektor, také nazývaný jako netržní sektor, je další z částí národního hospodářství. Cílem subjektů, které patří do tohoto sektoru není zisk, ale dosažení přímého užitku, nejčastěji pomocí veřejné služby. Tyto subjekty získávají prostředky pro svoji činnost díky přerozdělovacím procesům. Jak lze vidět na obrázku č. 1, neziskový sektor se dále dělí na neziskový veřejný sektor, neziskový soukromý sektor a sektor domácností.

Neziskový veřejný sektor získává finanční prostředky z veřejných financí. Hlavním cílem tohoto sektoru je poskytování veřejné služby. Veřejná správa zde obstarává veškeré řízení a rozhoduje se zde pomocí veřejné volby.

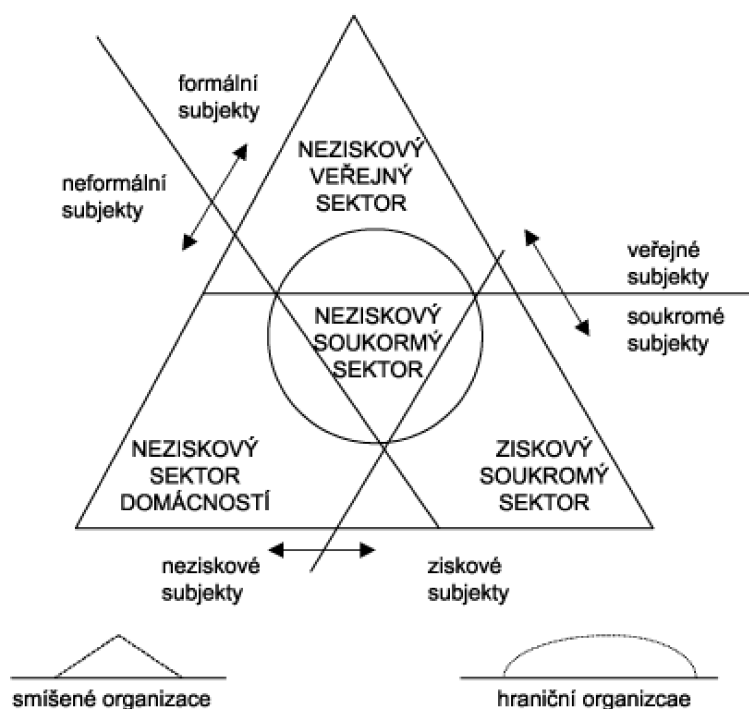
Dalším sektorem je **neziskový soukromý sektor**. Také tady je hlavním cílem přímý užitek, nikoliv zisk. Jak již název napovídá tento sektor je financován především ze soukromých financí, ale ani veřejné finance zde nejsou vyloučeny.

Sektor domácností má významnou roli v rámci národního hospodářství. Z pohledu řízení neziskových organizací a z pohledu ekonomiky má tento sektor velký význam pro formování kvalitní občanské společnosti (Rektořík, 2010)

2.1.2 Členění národního hospodářství dle Pestoffa

Druhou možností, jak členit národní hospodářství, je dělení dle švédského ekonoma Victora A. Pestoffa. Ten použil pro znázornění výše zmíněných sektorů plochu trojúhelníku. Základní výhoda tohoto uspořádání je možnost vyčíst charakteristiky organizací, které v jednotlivých sektorech působí. (Rektořík, 2010)

Obr. 2.2 Konečná fáze členění národního hospodářství podle Pestoffa

zdroj: REKTOŘÍK, J. A kol. Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení. Praha: EKOPRESS, 2007. ISBN 978-80-86929-25-5.

Kritéria členění národního hospodářství dle Pestoffa

Jsou známá 3 základní kritéria členění NH dle Pestoffa, mezi které se řadí kritérium financování provozu a rozvoje na ziskový a neziskový sektor, druhým kritériem je kritérium vlastnictví na sektor soukromý a veřejný a posledním je kritérium míry formalizace na formální a neformální sektor.

Jak lze vidět na obrázku 2.2, některé zóny se překrývají, a díky tomu je možná existence hraničních a smíšených organizací. Příkladem hraniční organizace může být penzijní fond, který získává příspěvky z veřejných financí, ale funguje na principech obchodního zákoníku jako a.s.. Oproti tomu příkladem smíšené organizace může být soukromá střední škola, která má sice soukromý charakter, ale svým posláním zasahuje do veřejného sektoru. (Rektořík, 2010)

2.2 Charakteristika neziskových organizací

Pojem nezisková organizace je v České republice obecně používáný, ale přitom přesná definice neexistuje, a ani není definován platným právním předpisem.

Neziskové organizace jsou právnickou osobou, které mají svého zřizovatele. Neziskové organizace jsou také označovány jako nevýdělečné organizace (non-profit organization), jelikož jejich hlavním cílem není dosahování zisku.

Tyto organizace jsou založeny za účelem poskytování veřejných služeb občanům a různým klientům. Přesto, že tyto organizace nebyly založeny za účelem podnikání a dosahování zisku, nemusí být vždy neziskové, jelikož mohou vytvářet zisk pomocí doplňkové činnosti. Ovšem podmínkou je, že tyto nabyté peníze musí vložit zpět do hlavní činnosti, aby sloužili k naplnění poslání organizace.

Neziskové organizace mohou působit jak ve veřejném, tak i soukromém neziskovém sektoru. Z toho důvodu je zde možné financování jak ze soukromých prostředků fyzických či právnických osob, tak i z veřejných rozpočtů. Dělení neziskových organizací je opět možné z několika hledisek, např. z hlediska zdanění, dle několika kritérií (způsobu financování, globálního charakteru poslání, zakladatele a dalších). Pro nás ovšem bude nejdůležitější dělení dle zřizovatele. (Merlíčková, Růžičková, 2013)

2.2.1 Dělení neziskových organizací dle zřizovatele

Neziskové organizace je možné rozdělit z hlediska zřizovatele na soukromé (nestátní) neziskové organizace a veřejné (státní) neziskové organizace.

Jak tvrdí Škarabelová (2015, s. 27): „*Soukromé neziskové organizace jsou založeny na principu sdružování osob žijících a spolupracujících v daném prostoru, které vytváří různé typy soukromých neziskových organizací, jejichž hlavním cílem je organizovat a vzájemně spolupracovat v určité oblasti zájmu. Mezi nestátní neziskové organizace patří obecně prospěšné společnosti, církve, náboženská sdružení, církevní právnické osoby, občanská sdružení, nadace, nadační fondy.*

*Státní neziskové organizace se podílejí především na realizaci výkonu veřejné správy. Patří sem zejména **příspěvkové organizace**, organizační složky státu, kraje či obce. Nejsou založeny za účelem podnikání a k produkci zisku, který by mohl být rozdělen mezi jednotlivé členy organizace.“*

2.2.2 Charakteristika příspěvkových organizací

V České republice rozlišujeme dva druhy příspěvkových organizací dle české právní úpravy. Prvním druhem jsou příspěvkové organizace zřizované státem dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Druhým druhem jsou příspěvkové organizace zřizované územním samosprávným celkem na základě zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákona č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 128/2000 o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Mezi hlavní činnosti příspěvkové organizace jak státní, tak i územně samosprávného celku, patří činnost, která je vymezená zřizovatelem, již při založení organizace. Hospodaření příspěvkových organizací je řízeno rozpočtem, který musí být sestaven jako vyrovnaný. Finanční prostředky, s kterými příspěvková organizace nakládá jsou získány vlastní činností, z rozpočtu zřizovatele, z peněžitých darů, z dotací a ze svých fondů, které příspěvkové organizace zakládají. Zde je ovšem rozdíl, jestli se jedná o příspěvkovou organizaci států nebo územního samosprávného celku, a každá má svá specifika. *„Fungování příspěvkových organizací je postaveno na tzv. netto principu rozpočtového financování, tj. organizace je napojena na jednu stranu rozpočtu (příjmovou či výdajovou) a dostává z rozpočtu příspěvek nebo odvádí stanovený odvod.“*¹

2.2.3 Příspěvková organizace územních samosprávných celků

Příspěvková organizace územních samosprávných celků (dále jen příspěvková organizace) je právnickou osobou, dle zákona č. 250/2000 Sb., Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Zřizovatelem zde může být obec nebo kraj. Zřizovatel vydává zřizovací listinu, která musí obsahovat veškeré náležitosti dle §27 ods.2 zákona č. 250/2000 Sb., Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

¹ Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy. Asociace veřejné prospěšných organizací v ČR [online]. 2011 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: https://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU.pdf

Hlavní činnosti a okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců, opět nalezneme ve zřizovací listině. Dále také zřizovatel vede evidenci o statutárním orgánu, který je vyjádřen povinnými údaji dle zákona. Příspěvkové organizace se zapisují do obchodního rejstříku.

Co se týče hospodaření, jak již bylo zmíněno obecně u příspěvkových organizací, příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky, které získala vlastní činností, nebo přijala z rozpočtu svého zřizovatele. Dále také hospodaří s peněžními dary, které získala od fyzických či právnických osob a případně ze zahraničí.

„Příspěvková organizace dále hospodaří

a) s dotací na úhradu provozních výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu Evropské unie, včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů,

b) s dotací na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv, na základě kterých jsou České republice svěřeny peněžní prostředky z finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska a programu švýcarsko-české spolupráce.“²

Je důležité zmínit, že zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz příspěvkové organizace v souvislosti s jejími potřebami a výkonem. Další prostředky, s kterými může příspěvková organizace hospodařit, jsou prostředky získané doplňkovou činností. Ovšem tyto prostředky může použít pouze ve prospěch svojí hlavní činnosti, pokud by zřizovatel nerozhodl jinak. Dále příspěvková organizace tvoří 4 peněžní fondy, s prostředky na těchto fondech samozřejmě dále hospodaří a zůstatky na těchto fondech se po skončení roku převádějí do následujícího roku. Tyto peněžní fondy se nazývají: rezervní fond, fond investic, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb.

² Zákon č. 250 ze dne 7 července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Použití rezervního fondu je většinou na další rozvoj své činnosti, k překlenutí nějakého nesouladu mezi výnosy a náklady, na úhradu ztrát z předchozích let nebo na případné sankce za porušení rozpočtové kázně. Oproti tomu fond investic slouží na pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého majetku jak hmotného, tak nehmotného nebo na navýšení peněžních prostředků určených na financování údržby a oprav majetku. Odměny zaměstnanců se hradí z fondu odměn, ale přednostně se tento fond používá na uhrazení platů, jejichž objem byl překročen. Posledním fondem je fond kulturních a sociálních potřeb, který slouží k zabezpečování kulturních a sociálních potřeb. (Vrabková, 2017)

2.3. Sociální služby v České republice

Aby bylo možné pochopit fungování příspěvkové organizace v oblasti sociálních služeb, je důležité objasnit si pojem služba, sektor služeb a další důležité pojmy s tím související.

2.3.1 Sektor služeb

Služba je nějaká činnost, která slouží k uspokojení potřeby. Je to nehmotná činnost, která ovšem vyžaduje nějaký kontakt se zákazníkem či majetkem. Služby je možné rozdělit na výrobní a nevýrobní služby. Přičemž během výrobních služeb vznikají nějaké statky, oproti tomu nevýrobní služby slouží ke spotřebě a uspokojování potřeb lidí. Služby mají své charakteristické vlastnosti, jako je nehmotnost, neoddělitelnost, heterogenita, zničitelnost a nemožnost vlastnictví. Těmito vlastnostmi se služby od výrobních produktů liší. Nejvíce charakteristickou vlastností služeb je nehmotnost, jelikož si službu před zakoupením nemůžeme prohlédnout.

Sektor služeb, také označován jako terciární sektor, zahrnuje veškerá odvětví lidské činnosti, kde je podstatou poskytování služeb. Do sektoru služeb lze zařadit veškeré organizace, jejichž činnost zapadá alespoň do jednoho z odvětví služeb:

- Obchod a zprostředkování
- Transport, doprava a přeprava
- Skladování
- Cestovní ruch
- Ubytování a pohostinství
- Finanční služby, Finanční sektor
- Média, informace a propagace

- Odvětví Informační a komunikační služby a průmysl
- Vzdělávání
- **Zdravotnictví a sociální péče**
- Nemovitosti a infrastruktura
- Zábava, kultura a sport
- Poradenství, právní a odborné služby
- Řemesla a opravy
- Veřejná správa ³

Jako podmnožina sektoru služeb se dá nazvat veřejný sektor, který zahrnuje všechny služby financované z veřejných financí. Soukromý neziskový sektor také často poskytuje služby. V mnoha případech jde o veřejně prospěšné služby, které jsou placeny jak ze soukromých, tak z poměrně velké části i zdroji veřejnými, převážně formou dotací. Stejně jako ve veřejném sektoru, se tu mohou objevit i čistě soukromé dary a sponzoring.

2.3.2 Veřejný sektor a jím poskytované veřejné služby

Veřejný sektor, nazývaný Public Sector, je součástí naší ekonomiky. Hlavním cílem tohoto sektoru je poskytování veřejných služeb, od toho se odvíjí i jeho řízení. Veřejná služba je financována, stejně jako veřejný sektor, z veřejných financí. Stát zajišťuje tyto služby ve prospěch občanů, které si veřejné služby platí nepřímo díky daním. Stát může přenášet poskytování veřejných služeb na jiné subjekty, kterými jsou města či konkrétní organizace.

Veřejný sektor je založen na neziskovém principu, a proto finanční prostředky získává z veřejných rozpočtů. Nedílnou součástí veřejného sektoru je veřejná správa tvořená soustavou úřadů, ať už s centrální nebo územní působností. Do tohoto sektoru spadají takové druhy služeb, které by bylo nevýhodné, dokonce až nemožné poskytovat na komerční bázi (např. nemocnice, školy, sociální péče apod.). Aby konkrétní služba patřila do veřejného sektoru, je nezbytné, aby tento poskytovatel služby byl placen z veřejných prostředků. Jelikož existuje mnoho firem, které jsou například v sociálních službách, ale jsou placeny z jiných zdrojů než veřejných nebo fungují na komerční bázi. Proto je k uvedenému seznamu odvětví veřejného sektoru

³ Sektor služeb (terciární sektor). *Managementmania.com* [online]. 2016, 30.05.2016 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/sektor-sluzeb-terciarni-sektor>

třeba ještě dodat, že zároveň musí být poskytování veřejných služeb hrazeno z veřejných zdrojů.

- Všeobecné veřejné služby
- Obrana
- Veřejný pořádek a bezpečnost
- Ekonomické záležitosti
- Ochrana životního prostředí
- Bydlení a společenská infrastruktura
- Odvětví zdravotnictví
- Rekreace, kultura a náboženství
- Odvětví vzdělávání – Veřejný sektor
- **Sociální věci (Sociální služby) ⁴**

2.3.3 Soukromý neziskový sektor a jím poskytované veřejně prospěšné služby

Soukromý neziskový sektor bývá označován jako třetí sektor, jelikož působí mezi státem a trhem. Jedná se o organizace, které v tomto sektoru působí a fungují nezávisle na vládě. Je možné se také setkat s označením „občanský sektor“, a o z toho důvodu, že neziskové organizace jsou v úzkém propojení se společností občanů. Jak vyplývá již z názvu, jedná se o organizace se soukromou povahou, které nejsou součástí veřejné správy. Ovšem je důležité zmínit, že podpora z veřejných rozpočtů zde není vyloučena. Tyto organizace nerozdělují svůj zisk. Takže i přes to, že v některém období dosahují zisku, musí ho opětovně použít na dosažení svého poslání. Také jsou veřejně prospěšné a přispívají k veřejnému dobru. Na to navazuje pojem veřejně prospěšné služby, které stojí nad veřejnou službou. Jedná se o všechny služby, které jsou ve veřejném zájmu, bez ohledu na to, jak jsou placeny, ať ze soukromých či veřejných financí.

2.3.4 Sociální služby

Sociální služby spadají do jednoho z odvětví veřejného sektoru odvětví veřejného, ale i soukromého sektoru. V České republice jsou sociální služby vymezeny zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve zněních pozdějších předpisů (dále

⁴ Veřejný sektor (Public Sector). *Managementmania* [online]. 2017, 12.09.2017 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/verejny-sektor>

jen „zákon o sociálních službách“). Základním cílem sociálních služeb je určitá pomoc a podpora lidí, která má sloužit a pomáhat sociálnímu začlenění do společnosti a předcházet sociálnímu vyloučení. Ke splnění tohoto cíle je definováno sedm principů, které tvoří základ všech sociálních služeb:

- nezávislost a autonomie pro uživatele služeb
- začlenění a integrace
- respektování potřeb (služba je určována individuálními potřebami a potřebami společnosti)
- partnerství (pracovat společně, nikoliv odděleně)
- kvalita (záruka kvality poskytuje ochranu zranitelným lidem)
- rovnost bez diskriminace
- standardy národní a rozhodování v místě.

Sociální služby v České republice poskytují obce a kraje, jimi zřizované právnické osoby, nestátní neziskové organizace a fyzické osoby. Dále je to i Ministerstvo práce a sociálních věcí. Obce a kraje se snaží vytvářet vhodné podmínky pro rozvoj sociálních služeb. Snaží se zajistit skutečné potřeby lidí, dále také zřizují organizace poskytující sociální služby.

Základem financování sociálních služeb je příspěvek od zřizovatele. Obce a kraje zřizují právnické osoby jako poskytovatele sociálních služeb. Nebo také samy vystupují jako poskytovatelé sociálních služeb. Dále kraj poskytuje dotace na provoz sociálních služeb. Také obce hradí ze svého rozpočtu sociální služby na svém území a forma příspěvkové organizace se volí v případech služby, která je technicky, personálně a prostorově náročnější. Z tohoto tedy vyplývá, že základní financování sociálních služeb plyne z veřejných rozpočtů, kterými jsou kraje, obce a Ministerstvo práce a sociálních věcí. V některých případech je také možná dotace z Úřadu práce.

Nedílnou součástí financování sociálních služeb tvoří příspěvek na péči. Tento příspěvek se poskytuje osobám, které jsou závislé na jiných fyzických osobách. Stát se tímto podílí na zajištění sociálních služeb a náklady na příspěvek hradí ze státního rozpočtu. O příspěvku na péči rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce. Osoby závislé

na pomoci jiné fyzické osoby se dělí do 4 stupňů dle zákona o sociálních službách: stupeň I (lehká závislost), stupeň II (středně těžká závislost), stupeň III (těžká závislost) a stupeň IV (úplná závislost). Při posuzování stupně závislosti se vždy hodnotí několik schopností zvládat základní životní potřeby. Výše příspěvku se mění dle věku a dle stupně závislosti. (Malíková, 2011)

Výše příspěvku pro osoby do 18 let věku činí za kalendářní měsíc

- a) 3300 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost)**
- b) 6600 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost)**
- c) 9900 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost)**
- d) 13200 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost)**

Výše příspěvku pro osoby starší 18 let činí za kalendářní měsíc

- a) 880 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost)**
- b) 4400 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost)**
- c) 8800 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost)**
- d) 13200 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost) ⁵**

Sociální služby lze rozdělit dle druhu na tři základní, kterými jsou sociální poradenství, sociální prevence a sociální péče. Sociální poradenství slouží k poskytování informací osobám v nepříznivých situacích. Sociální poradenství je součástí všech druhů sociálních služeb a poskytuje se bez úhrady. Spadají sem např. manželské a rodinné poradny, sociálně právní poradenství pro osoby se zdravotním postižením a seniory apod.

Dalším druhem jsou služby sociální prevence, které se snaží zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto jevem ohroženy. Cílem sociální prevence je pomoc osobám, aby překonali své nepříznivé sociální situace, dále ochrana společnosti před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů. Patří sem raná péče, telefonická krizová pomoc, tlumočnické služby, azylové domy, domy na půlcesty,

⁵ Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*.

2006, částka 37, s. 1257–1289. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

kontaktní centra, krizová pomoc, intervenční centra, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, terapeutické komunity, terénní programy a sociální rehabilitace.

Posledním druhem jsou služby sociální péče, které slouží k zajištění fyzické a psychické soběstačnosti a snaží se umožnit zapojení do běžného života. Dělí se na několik poddruhů.

Osobní asistence je terénní služba, která je poskytována v přirozeném sociálním prostředí osobám, které mají zdravotní postižení či seniorům, kteří potřebují pomoc od jiné osoby. Služba se využívá pro zvládnutí běžné péče o sebe, zajištění chodu domácnosti, hygieně apod.

Pečovatelská služba je terénní či ambulantní služba, která je určena pro osoby se sníženou soběstačností. Oproti osobní asistenci je tato služba časově omezená a probíhá buď v domácnostech nebo sociálních zařízeních.

Tísňová péče je buď hlasová nebo elektronická komunikace, která slouží osobám, u kterých hrozí zhoršení zdravotního stavu nebo dokonce ohrožení života.

Průvodcovské a předčitatelské služby jsou terénní nebo ambulantní služby, které slouží osobám se sníženou orientací schopností komunikace. Tato služba jim pomáhá vyřídit si vlastní osobní záležitosti.

Podpora samostatného bydlení je terénní služba, kterou mohou využít osoby se zdravotním či duševním onemocněním. Služba pomáhá s každodenním chodem domácnosti a sociálním začleňováním.

Odlehčovací služby slouží k tomu, aby i pečující osoba měla také nezbytný odpočinek, který sama potřebuje po celodenní péči o nesoběstačného.

Centra denních služeb jsou ambulantní služby pro osoby se sníženou soběstačností, které nabízejí pomoc při osobní hygieně či zajištění stravy.

Denní stacionáře slouží osobám, jejichž stav vyžaduje neustálou péči.

Týdenní stacionáře slouží stejným osobám jako denní stacionáře, ale jsou časově rozšířeny na pobytové.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením poskytují dlouhodobé pobytové služby osobám se zdravotním postižením, kdy jejich stav vyžaduje pravidelnou pomoc od jiné osoby.

Domovy se zvláštním režimem slouží duševně nemocným lidem, kteří jsou závislí na návykových látkách nebo trpí nějakým typem demence. Je zde specifický režim dle potřeby.

Chráněné bydlení je forma bydlení určená osobám se sníženou soběstačností.

Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních jsou určeny osobám, které sice nevyžadují ústavní zdravotní péči, ale vzhledem ke svému stavu se neobejdou bez pomoci jiné fyzické osoby. Proto nemohou být propuštěny, dokud jim tato péče jiné osoby nebude zajištěna.

Domovy pro seniory poskytují dlouhodobé pobytové služby seniorům. Je zde zahrnuto ubytování a strava, pomoc při zvládání běžných úkonů, pomoc při osobní hygieně a poskytování kontaktu se společenským prostředím. Cílem je zabezpečit všechny základní činnosti, které se vztahují k plnohodnotnému životu.

Podmínky, pro koho je péče v domově pro seniory určena, jsou většinou stejné, ale mohou se lišit věkovou kategorií. Služba je určena osobám, které nemají dostatek fyzických a psychických sil a také mají sníženou soběstačnost. Ta jim brání žít v bezpečném prostředí domova. Služba není poskytována osobám s akutním infekčním onemocněním nebo osobám, které spadají pod domovy se zvláštním režimem.

Dále jsou důležité podmínky pro přijetí do domova pro seniory. Ty jsou ve všech zařízeních téměř shodné. Prvním bodem je vždy podat žádost o umístění a k ní doložit zprávu o zdravotním stavu klienta vydanou ošetřujícím lékařem. Klient, který nastupuje do domova pro seniory uzavírá s tímto zařízením smlouvu o poskytnutí služby sociální péče v domově pro seniory. V této smlouvě se uvádějí práva a povinnosti obou smluvních stran. Dále je zde možné nalézt informace k rozsahu poskytovaných služeb, ustanovení o ubytování, stravování, péči, výše úhrady za sociální službu a způsob jejího placení, výpovědní důvody a výpovědní lhůty, doba platnosti smlouvy a podpisy obou stran. Smlouva musí být vždy písemná a musí také obsahovat prohlášení o tom, že byla uzavřena na základě svobodné vůle. Je totiž nesmírně důležité, aby byl klient v domově pro seniory z vlastní vůle.

Je zřejmé, že i klient má nějaká práva, ale také i povinnosti jako obyvatel domova pro seniory. Ty je možné nalézt v domovním řádu každého domova. Mezi základní údaje patří: v jakých časech a jakým osobám je domov přístupný, místa a časy programů, které mohou být dobrovolné či povinné, kdy je čas nočního klidu, kdy je čas volna, hygieny, pravidla ohledně návštěv a další.

Služby poskytované domovem pro seniory se řídí zákonem o sociálních službách. Mezi základní služby spadá ubytování, úklid, praní ložního a osobního prádla, poskytnutí celodenní stravy, která odpovídá věku a potřebám dietního stravování, pomoc při zvládání běžných úkonů, péče o vlastní osobu (např. pomoc při oblékání a svlékání, přesun z lůžka či vozíku, pomoc při jídle a pití apod.) Také osobní hygiena nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, základní péče o vlasy a nehty jsou součástí základních služeb.

V neposlední řadě sem také spadá zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, což znamená, že musí pomáhat klientům tak, aby mohli využívat běžně dostupné služby a informační zdroje nebo také pomáhají klientům udržovat kontakt s rodinou, aby bylo podporováno sociální začleňování klienta. Dále také zajištění sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. (Malíková, 2011)

3 Financování vybrané příspěvkové organizace

V této části autorka představuje vybranou příspěvkovou organizaci, její obecnou charakteristiku, zařazení do veřejného sektoru, typy činností, které poskytuje. Dále také strukturu zaměstnanců, popis činnosti jednotlivých služeb. Poté je zde rozbor hospodaření v letech 2012-2016 pomocí vertikální analýzy. Postupně jsou zde uvedeny náklady, výnosy, dotace, zdroje financování a další statistické údaje související jak s klienty, tak i se zaměstnanci.

3.1 Charakteristika příspěvkové organizace Domov Jitřenka – Sociální služby města Opočna

Domov pro seniory Jitřenka („dále jen Domov Jitřenka“) je příspěvková organizace, která je součástí Sociálních služeb Města Opočna a byla založena v roce 2008. Domov Jitřenka poskytuje služby v objektu z roku 2001, který patří městu Opočnu. Tento Domov je pobytové zařízení, které poskytuje sociální i zdravotní služby svým klientům a to nepřetržitě 24 hodin denně. Kapacita domova Jitřenka je na celoroční pobyt 35 lůžek.

Domov Jitřenka má své poslání, a tím je poskytovat svým klientům ubytování a pomoc, která jim i nadále bude umožňovat žít přirozeným způsobem, na který byli zvyklí. Také se snaží o zachování sociálních vazeb s přáteli i rodinou, které měl klient před nástupem do domova.

Hlavním cílem služeb, které jsou v domově k dispozici je poskytnutí základní činnosti při péči o klienta, jejichž rozsah je vymezen zákonem č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách, který byl zmíněn v předchozí kapitole. Stejně jako posláním, tak i cílem tohoto zařízení je zachování rodinných a přátelských vztahů a v neposlední řadě i zprostředkování veřejných služeb. Veškeré služby, které jsou domovem poskytovány mají své principy. Jde o snahu přizpůsobit veškeré služby individuálním potřebám klientů, také se snaží vést klienty k tomu, aby plánovali svůj život. Dále se snaží o zapojení blízkých osob do služeb a o udržení kontaktu s nimi. V neposlední řadě poskytují služby odborníky a vyškoleným personálem, ale přitom si zakládají na vysoké míře empatie vůči klientům.

Mezi základní služby, které Domov Jitřenka poskytuje, patří základní sociální poradenství. To mohou využívat jak klienti domova pro seniory, tak i obyvatelé, kteří se starají o jinou osobu a zajímají se o nějakou pomoc či podporu, dále pokud potřebují

poradit ohledně sociálních dávek a kde o ně zažádat. Stěžejní službou je poskytování ubytování. Klient si zde může vybrat mezi jednolůžkovým či dvoulůžkovým pokojem, které se mohou lišit velikostí i vybavením. Je zde také samozřejmostí praní lůžkového i osobního prádla, které organizace zajišťuje sama pomocí vlastní prádelny. Časová frekvence sběru, praní a žehlení prádla je nastavena dle potřeb klienta. Také je zde zajištěn úklid společných prostor a jednotlivých pokojů. Organizace tyto služby zajišťuje pomocí dvou svých zaměstnanců. Také se zde poskytuje strava. Tato organizace nemá vlastní kuchyni, a z toho důvodu je strava dovážena od jiné firmy z blízkého okolí. I když strava odpovídá potřebám dietního stravování, Domov Jitřenka není schopen zajistit speciální stravu např. bezlepkovou či vegetariánskou a tím mohou být někteří klienti limitováni.

Dále je zde velký blok služeb, který lze nazvat jako *podpora - pomoc - péče*, kam spadá pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu (pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek, pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík, pomoc při vstávání, ulehání či změně polohy, pomoc při podávání jídla a nápojů, pomoc při samostatném pohybu uvnitř i mimo budovu v blízkém okolí). Také je sem možné zařadit pomoc při osobní hygieně (koupání, použití toalety). Další skupinou služeb, které je možné zařadit do zmíněného bloku služeb je zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (podpora a pomoc při využívání běžně dostupných služeb a informačních zdrojů, pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktů s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob). Další službou, která je domovem poskytována jsou sociálně terapeutické činnosti a aktivizační činnosti, které vedou k rozvoji či udržení jak osobních, tak sociálních dovedností. Z toho důvodu se zařízení snaží zajistit co nejvíce kulturních a společenských akcí. Klientům se věnuje volnočasový pracovník, který s nimi 4x týdně cvičí.

Jak vyplývá i ze zákona, Domov Jitřenka je povinen pomoci při uplatňování práv, oprávněných zájmu a při obstarávání osobních záležitostí, pomoci při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů. Neopomenutelnou součástí je zdravotní péče, která je zajišťována pomocí neustálé přítomnosti registrovaných zdravotních sester. Ohledně praktického lékaře jsou dvě možnosti. Buď si klient změní praktického lékaře, který je smluvně domluven a dochází do domova pravidelně, nebo

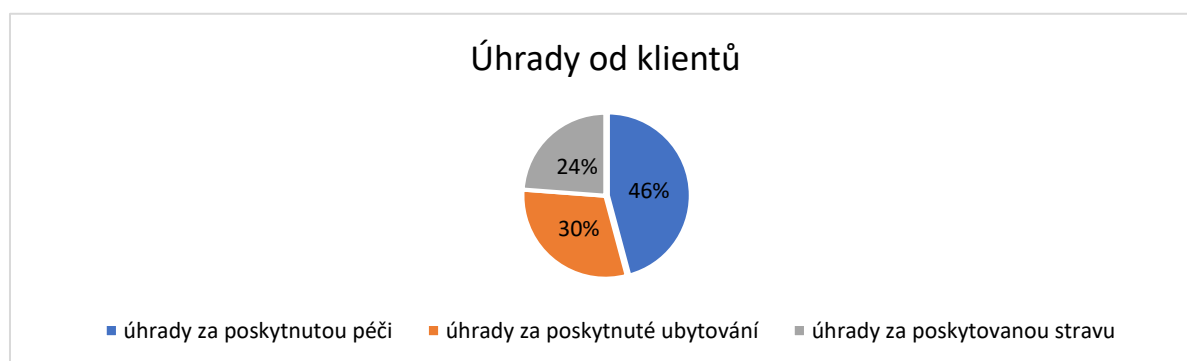
si může nechat svého ošetřujícího lékaře, ale pak je nezbytné, aby si zajistil odvoz k tomuto lékaři, pokud zde není nárok na sanitu.

Úhrada v Domově Jitřenka je složená ze 3 částí, kterými jsou ubytování, stravování a péče. Částka za ubytování se odvíjí dle velikosti a typu pokoje, cena za stravu je dána dodavatelem a částka za péči je stanovena ve výši přiznaného příspěvku na péči. Po úhradě ubytování a stravy musí klientovi zůstat alespoň 15 % z důchodu na nutné osobní výdaje, mezi které patří např. doplatky za léky, hygienické potřeby apod. Pokud klientovi nestačí příjmy na úhradu platby za ubytování a stravu, a přitom zachování zůstatku 15 % z důchodu může se rozhodnout, zda bude požadovat sníženou úhradu nebo bude hradit plnou úhradu a rodina či jiná osoba klienta se bude podílet na nedoplatku na úhradě za bydlení dle svých možností na základě písemné smlouvy s organizací.

3.2 Hospodaření v roce 2012

V roce 2012 Domov pro seniory Jitřenka zajistil péči klientům na 35 lůžkách. Z toho ovšem 13 klientů (tj. 37 %) hradilo sníženou úhradu za služby. Úhrady od klientů se skládají ze 3 základních úhrad: úhrady za poskytnutou péči, úhrady za poskytnuté ubytování a úhrady za poskytovanou stravu. Podíly za jednotlivé úhrady je možné vyčíst z grafu 3.1. Celkové úhrady od klientů v roce 2012 činily 6 685 922 Kč.

Graf 3.1 Úhrady od klientů v roce 2012

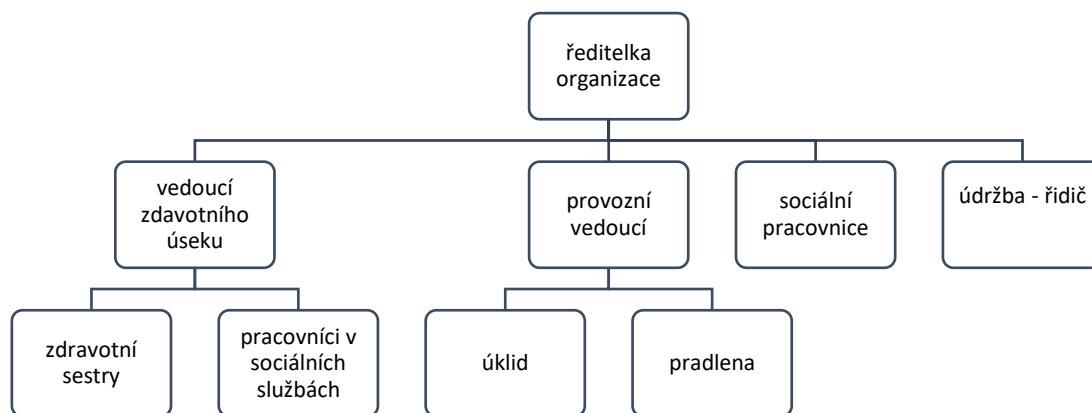

zdroj: výroční zpráva 2012 - vlastní zpracování

Úhrady za poskytnutou péči byly v celkové hodnotě 3 064 000 Kč, což je 46 % z celkových úhrad od klientů. Úhrady za poskytnuté ubytování tvoří 30 % z úhrad od klientů, jelikož částka za ubytování byla 2 029 602 Kč. A poslední položkou je částka

za poskytovanou stravu, která činila 1 592 320 Kč, v přepočtu na procenta 24 % z celkových úhrad od klientů.

Obr. 3.1 Struktura zaměstnanců

zdroj: výroční zpráva 2012 - vlastní zpracování

Dle obrázku 3.1 je možné vidět strukturu zaměstnanců. Celkem zde pracovalo průměrně 21 zaměstnanců na různé pracovní úvazky (0,5-1). V součtu zde bylo zaměstnáno 6 zdravotních sester, 7 pracovníků v sociálních službách + jeden na dohodu o pracovní činnosti. Dále jedna pradlena a 2 zaměstnanci na úklid, jeden údržbář, jedna sociální pracovnice, jeden provozní vedoucí, jedna vedoucí zdravotního úseku a v neposlední řadě ředitelka organizace. Zaměstnanci samozřejmě úzce souvisí i s náklady příspěvkové organizace, jelikož osobní náklady v roce 2012 tvořily nejvyšší položku a to celých 6 515 942,09 Kč, z toho mzdové náklady tvořily 4 861 672,00 Kč, což je 49,26 % z celkových nákladů. Je jasné, že to je neopomenutelná část nákladů, která je ovšem potřeba, aby bylo možné poskytnout kvalitní služby v Domově.

Tab. 3.1 Náklady v roce 2012

NÁKLADY	v Kč
Spotřeba materiálu	288 575,73
Spotřeba energie	384 376,87
Opravy a udržování	459 264,74
Cestovné	2 212,00
Ostatní služby	1 923 119,13
Osobní náklady	6 515 942,09
Daně a poplatky	8 189,00
Ostatní náklady	27 226,66
Odpisy, rezervy a opravné položky	260 169,90
NÁKLADY CELKEM	9 869 076,12

zdroj: výroční zpráva 2012 - vlastní zpracování

Domov Jitřenka v tomto roce se souhlasem zřizovatele opravoval zábradlí balkónů, které bylo v havarijním stavu. Ovšem velkou část oprav na budově hradí organizace pomocí investičního fondu, který je tvořen každoročními odpisy majetku, na které musí organizace z běžného rozpočtu našetřit. Dále během roku 2012 došlo k výměně automatických dveří a s tím souvisejících oprav v hodnotě 240 980 Kč a v neposlední řadě došlo k nákupu kompenzačních pomůcek a pořádání volnočasových aktivit pro klienty.

Tab. 3.2 Výnosy v roce 2012

VÝNOSY	v Kč
Výnosy z vlastních výkonů a zboží	6 685 922,00
Ostatní výnosy	797 485,90
Finanční výnosy	6 415,43
Výnosy z transferů	2 344 998,00
VÝNOSY CELKEM	9 834 821,33

zdroj: výroční zpráva 2012 - vlastní zpracování

Mezi hlavní zdroje příjmů spadají již zmíněné a rozepsané příjmy od klientů, které tvořily 67,89 % z celkových výnosů. Dalším významným zdrojem příjmů jsou

dotace Ministerstva práce a sociálních věcí. Třetím zdrojem příjmů je příspěvek od zřizovatele, tedy od Města Opočna a čtvrtým zdrojem jsou úhrady od zdravotních pojišťoven. I tak bylo potřeba k dofinancování platů použít dotaci Krajského úřadu. Z toho důvodu celkové výnosy z transferů tvoří 23,71 %, které jsou nezbytné k tomu, aby organizace mohla fungovat.

Tab. 3.3 Dotace v roce 2012

Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí	1 370 000 Kč
Příspěvek Města Opočna	884 998 Kč
Dotace Krajského úřadu	40 000 Kč
Mimořádná investiční dotace zřizovatele	50 000 Kč

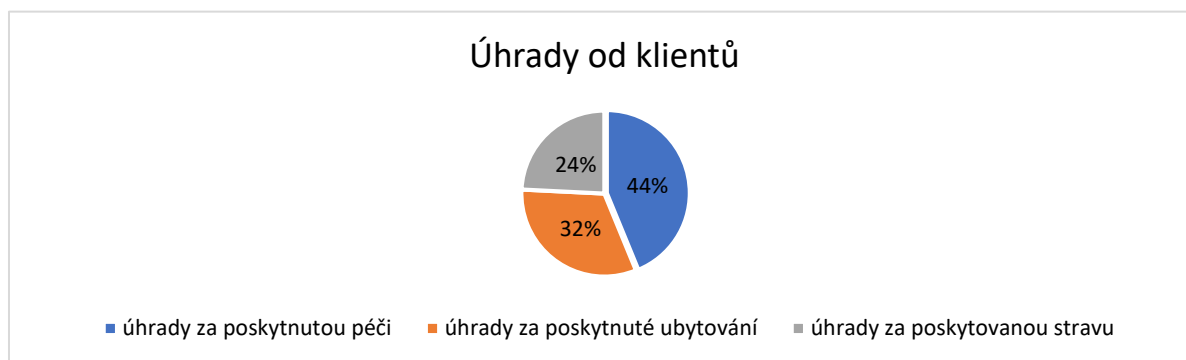
zdroj: interní zdroje – vlastní zpracování

Hospodářský výsledek v roce 2012 byl -34 254,79 Kč (ztráta). Ale jelikož Domov Jitřenka provozuje doplňkovou činnost, kterou je pronájem nebytových prostor (kadeřnictví) a hospodářský výsledek doplňkové činnosti byl ziskový, konkrétně 53 731,36 Kč, tak celkový hospodářský výsledek organizace byl 19 476,57 Kč (zisk).

3.3 Hospodaření v roce 2013

V průběhu roku 2013 zde opět bylo k dispozici 35 lůžek pro klienty. Bohužel během roku došlo k úmrtí 10 uživatelů, ale ti byli nahrazeni novými klienty. Takže průměrná obsazenost Domova dosahovala 99 %. Ovšem počet klientů, kteří hradili v tomto roce sníženou úhradu ke dni 31.12.2013 bylo celkem 14 (tj.31 %). K 31.12.2013 bylo evidováno celkem 87 žádostí o přijetí.

Graf 3.2 Úhrady od klientů v roce 2013

zdroj: výroční zpráva 2013 - vlastní zpracování

Celkové úhrady od klientů v roce 2013 činily 6 629 414 Kč. Z toho 44 % tvořily úhrady za poskytnutou péči v celkové hodnotě 2 903 200 Kč. Částka 2 120 714 Kč připadla na úhrady za poskytnuté ubytování a zbylých 24 %, konkrétně 1 605 500 Kč připadlo na stravu.

Tab. 3.4 Náklady v roce 2013

NÁKLADY	v Kč
<i>Spotřeba materiálu</i>	278 463,63
<i>Spotřeba energie</i>	548 080,00
<i>Opravy a udržování</i>	141 480,60
<i>Cestovné</i>	2 356,00
<i>Náklady na reprezentaci</i>	131,00
<i>Ostatní služby</i>	2 030 033,78
<i>Osobní náklady</i>	7 469 718,90
<i>Daně a poplatky</i>	5 880,00
<i>Odpisy a ostatní náklady</i>	346 320,98
NÁKLADY CELKEM	10 822 464,89

zdroj: výroční zpráva 2013 - vlastní zpracování

Nejvyšší nákladovou položku v roce 2013 tvořily osobní náklady a to celých 69 % ze všech ročních nákladů. Z toho konkrétně 5 592 539 Kč byly mzdové náklady. Struktura zaměstnanců se oproti předchozímu roku nezměnila, ale bylo zde více pracovníků v sociálních službách a na uhrazení jejich platů se použila dotace z Úřadu

práce. Další vysokou položku tvořili ostatní služby v podílu 18,75 % na celkových ročních nákladech. Sem spadá například likvidace odpadu, revize a kontroly apod.

Tab. 3.5 Výnosy v roce 2013

VÝNOSY	v Kč
<i>Výnosy z prodeje služeb</i>	6 629 414,00
<i>Čerpání fondů</i>	142 182,00
<i>Ostatní výnosy z činnosti</i>	813 841,65
<i>Finanční výnosy celkové</i>	2 966,12
<i>Ostatní výnosy</i>	639 067,00
<i>Výnosy z transferů</i>	2 537 532,00
VÝNOSY CELKEM	10 765 002,77

zdroj: výroční zpráva 2013 - vlastní zpracování

Hlavním zdrojem výnosů byly již výše zmíněné úhrady od klientů a zdravotních pojišťoven, které tvořily celkem 61,58 % z ročních výnosů. Dalším velkým zdrojem výnosů byly dotace Ministerstva práce a sociálních věcí, dotace Krajského úřadu, Příspěvek od zřizovatele a Úřadu práce v podílu 29,5 % z ročních výnosů. Konkrétní částky jsou rozepsané v tabulce 3.6.

Tab. 3.6 Dotace v roce 2013

Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí	1 500 000 Kč
Příspěvek Města Opočna	884 933 Kč
Dotace Krajského úřadu	40 000 Kč
Úřad práce	112 599 Kč

zdroj: interní zdroje – vlastní zpracování

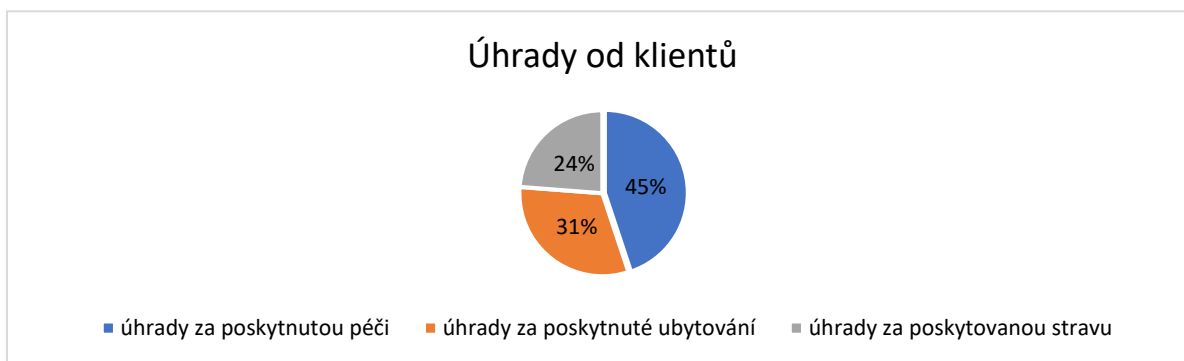
Hospodářský výsledek v roce 2013 dosáhl částky -57 462,12 Kč (ztráta). Hospodářský výsledek doplňkové činnosti z pronajmu nebytových prostor byl 48 128 Kč (zisk) v roce 2013, takže celkový výsledek organizace byl -9 334,12 Kč (ztráta).

3.4 Hospodaření v roce 2014

Domov pro seniory Jitřenka měl i v tomto roce k dispozici 35 lůžek. Ovšem během roku 2014 zajistil péči 27 ženám a 7 mužům, celkem tedy 34 klientům ke dni

31.12.2014 a průměrná roční obsazenost dosáhla 99 %. Ze zmíněných klientů jich 12 hradilo sníženou úhradu (tj. 35 %). Dále k 31.12.2014 bylo evidováno celkem 86 žádostí klientů o přijetí.

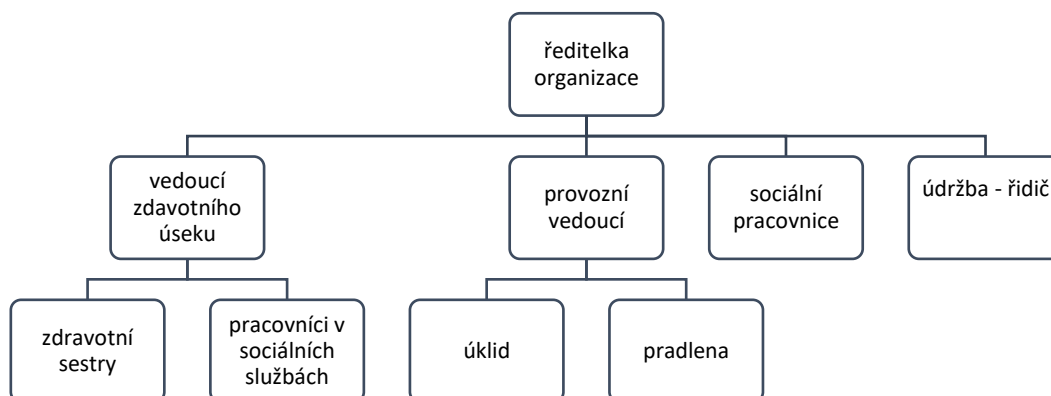
Graf 3.3 Úhrady od klientů v roce 2014

zdroj: výroční zpráva 2014 - vlastní zpracování

Úhrady klientů činily celkem 6 762 627 Kč. Jednotlivé úhrady je možné vyčíst z grafu 3.3. Úhrady za poskytnutou péči byly v celkové hodnotě 3 036 671 Kč, což je 45 % z celkových úhrad od klientů. Úhrady za poskytnuté ubytování tvoří 31 % z úhrad od klientů, jelikož částka za ubytování byla 2 117 466 Kč. Třetí položkou je částka za poskytovanou stravu, která činila 1 608 490 Kč, v přepočtu na procenta 24 % z celkových úhrad od klientů.

Obr. 3.2 Struktura zaměstnanců

zdroj: interní zdroje – vlastní zpracování

Dle obrázku 3.2 je možné vidět strukturu zaměstnanců, která je stejná jako v předešlém roce. Celkem zde pracovalo 20 zaměstnanců na různé úvazky a 2 zaměstnanci na dohodu o pracovní činnosti. Počty zaměstnanců zůstaly stejné mimo

pracovníků v sociálních službách, kde je o jednoho zaměstnance méně (tj. 5), ale jsou na tuto pozici 2 dohody o pracovní činnosti.

Tab. 3.7 Náklady v roce 2014

NÁKLADY	v Kč
<i>Spotřeba materiálu</i>	340 408,58
<i>Spotřeba energie</i>	322 853,58
<i>Opravy a udržování</i>	203 008,80
<i>Cestovné</i>	5 630,00
<i>Náklady na reprezentaci</i>	0,00
<i>Ostatní služby</i>	2 030 070,36
<i>Osobní náklady</i>	7 323 902,66
<i>Daně a poplatky</i>	6 800,00
<i>Odpisy a ostatní náklady</i>	639 273,01
NÁKLADY CELKEM	10 871 946,99

zdroj: výroční zpráva 2014 - vlastní zpracování

V roce 2014 opět nejvyšší položkou v nákladech byly osobní náklady v celkové hodnotě 7 323 902,66 Kč (tj. 67,36 %), z toho celých 5 505 169 Kč bylo na mzdové náklady, což vychází na 50,63 % z celkových ročních nákladů. Dále v tomto roce došlo k drobným úpravám na budově např. oprava oken a dveří, oprava myčky apod.

Tab. 3.8 Výnosy v roce 2014

VÝNOSY	v Kč
<i>Výnosy z prodeje služeb</i>	6 762 627,00
<i>Čerpání fondů</i>	186 289,00
<i>Ostatní výnosy z činnosti</i>	806 603,70
<i>Finanční výnosy celkové</i>	721,02
<i>Ostatní výnosy</i>	305 137,00
<i>Výnosy z transferů</i>	2 694 863,00
VÝNOSY CELKEM	10 756 240,72

zdroj: výroční zpráva 2014 - vlastní zpracování

Jako i v předešlých letech i tento rok nejvyšší výnosovou položkou byly výnosy z prodeje služeb, kam spadají především úhrady od klientů rozepsané v grafu 3.3. Tyto výnosy tvořily celkem 62,87 % z celkových ročních výnosů. Druhou nejvyšší položkou jsou opět výnosy z transferů, které v tomto roce činily 27,9 %. Jednotlivé částky jsou opět uvedené v tabulce 3.9. Ovšem v roce 2014 byla obdržena dotace pouze z Ministerstva práce a sociálních věcí a příspěvek od zřizovatele.

Tab. 3.9 Dotace v roce 2014

Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí	1 682 000 Kč
Příspěvek Města Opočna	1 012 863 Kč

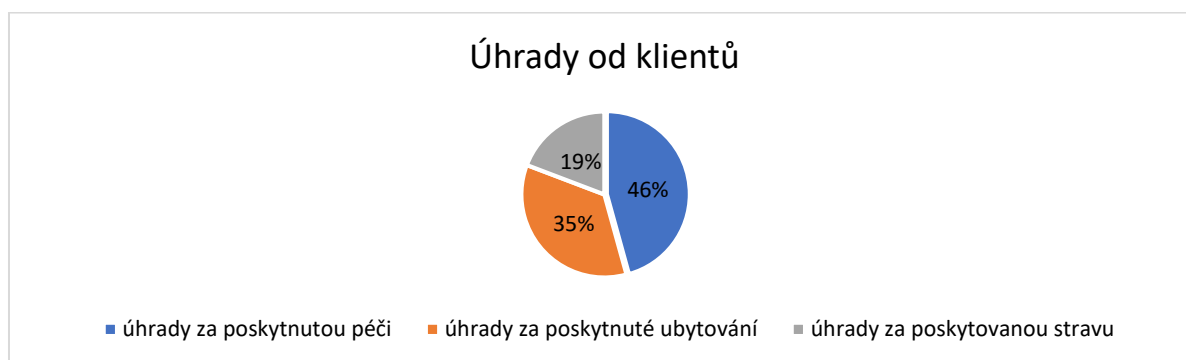
zdroj: interní zdroje – vlastní zpracování

Hospodářský výsledek Domova Jitřenka v roce 2014 činil -115 706,27 Kč (ztráta). Ovšem doplňková činnost v podobě pronájmu nebytových prostor vykázala hospodářský výsledek 49 582 Kč. Z toho vyplývá, že celkový výsledek organizace byl -66 124,27 Kč (ztráta).

3.5 Hospodaření v roce 2015

Během roku 2015 byla zajištěna péče klientů opět na 35 lůžkách. Bohužel v průběhu roku 12 klientů zemřelo, ale na jejich místa bylo přijato nových 12 klientů, takže celkově Domov zajistil péči pro 47 klientů v roce 2015. I přesto Domov evidoval 106 žádostí k 31.12.2015. Dále z výše zmíněných klientů jich 10 hradilo sníženou úhradu za služby (tj. 21 %).

Graf 3.4 Úhrady od klientů v roce 2015

zdroj: výroční zpráva 2015 - vlastní zpracování

Celkové úhrady od klientů v roce 2015 činily 6 910 717 Kč, které je opět možné rozdělit do 3 částí. Největší část tvoří úhrady za poskytnutou péči celkem za

3 158 400 Kč, což tvoří 46 % z celkových úhrad, jak je možné vyčíst z grafu 3.4. Druhou částí, která je 35 %, jsou úhrady za ubytování v celkové výši 2 424 142 Kč. Třetí částí jsou úhrady za stravu v hodnotě 1 328 175,-Kč, takže v přepočtu na % celých 19 %.

Struktura zaměstnanců se oproti předchozím rokům nezměnila. Průměrný počet zaměstnanců v roce 2015 byl 20. Dle tabulky 3.10 osobní náklady v tomto roce byly 7 374 059,73 Kč, to je 65,17 % z celkových nákladů. Ovšem 5 536 540 Kč byly pouze mzdové náklady. Dále během roku došlo k výměně podlahové krytiny, která již byla v havarijním stavu, a došlo k nahrazení PVC krytinou v hodnotě 74 378 Kč. Dalším nákladem byla renovace části střešních oken ve výši 26 450 Kč.

Tab. 3.10 Náklady v roce 2015

NÁKLADY	v Kč
<i>Spotřeba materiálu</i>	443 744,87
<i>Spotřeba energie</i>	527 144,51
<i>Opravy a udržování</i>	206 330,90
<i>Cestovné</i>	1 136,00
<i>Náklady na reprezentaci</i>	153,00
<i>Ostatní služby</i>	2 040 059,73
<i>Osobní náklady</i>	7 374 842,15
<i>Daně a poplatky</i>	3 767,00
<i>Odpisy a ostatní náklady</i>	137 322,35
NÁKLADY CELKEM	10 734 500,51

zdroj: výroční zpráva 2015 - vlastní zpracování

Největší část výnosů tvoří výnosy z prodeje služeb v hodnotě 6 910 717,00 Kč, konkrétně 64,51 % z ročních výnosů. Tuto částku tvoří již výše zmíněné úhrady od klientů, které jsou rozepsané v grafu 3.4. Další neopomenutelnou částí výnosů jsou transfery, které činily 27,38 % z ročních výnosů, konkrétně 2 933 206 Kč. Přehled druhů a výše transferů je uveden v tabulce 3.12. Přičemž dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí byla použita na uhrazení části mezd, jelikož došlo k překročení původního ročního plánu rozpočtu na mzdy v důsledku neplánovaného navýšení mezd zaměstnanců dle vyhlášky 564/2006 Sb.,

Další důležitou událostí bylo otevření Oranžového hřiště, které se otvíralo v červnu 2015. Dotace na Oranžové hřiště od nadace ČEZ byla získána již v předešlém roce v hodnotě 279 799 Kč.

Tab. 3.11 Výnosy v roce 2015

VÝNOSY	v Kč
<i>Výnosy z prodeje služeb</i>	6 910 717,00
<i>Čerpání fondů</i>	133 001,00
<i>Ostatní výnosy z činnosti</i>	734 257,87
<i>Finanční výnosy celkové</i>	773,74
<i>Výnosy z transferů</i>	2 933 206
VÝNOSY CELKEM	10 711 955,61

zdroj: výroční zpráva 2014 - vlastní zpracování

Tab. 3.12 Dotace v roce 2015

Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí	1 757 000,00 Kč
Příspěvek Města Opočna	1 140 205,99 Kč
Dotace Krajského úřadu	36 000,00 Kč

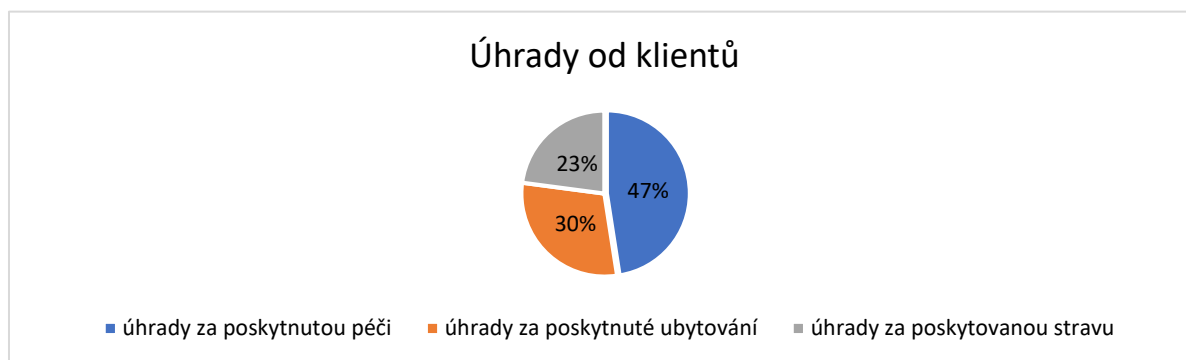
zdroj: interní zdroje – vlastní zpracování

Hospodářský výsledek v roce 2015 činil -22 544,00 Kč, tudíž ztráta. Doplnková činnost Domova Jitřenka měla hospodářský výsledek 21 212 Kč. Z toho tedy celkový hospodářský výsledek organizace byl -1 332 Kč (ztráta).

3.6 Hospodaření v roce 2016

Jako i v předešlých letech se počet lůžek nezměnil, Domov Jitřenka jich měl k dispozici celkem 35. V průběhu roku 2016 bohužel 8 klientů zemřelo, ale též bylo přijato 8 nových klientů. Celkem tedy v roce 2016 byla poskytnuta péče 43 klientům. Dále v průběhu roku zde bylo 9 klientů (tj. téměř 21 %), kteří hradili sníženou úhradu za služby, jelikož jim nepostačovaly jejich vlastní příjmy. K 31.12.2016 Domov Jitřenka evidoval celkem 86 žádostí klientů o přijetí do domova.

Graf 3.5 Úhrady od klientů v roce 2016

zdroj: výroční zpráva 2016 - vlastní zpracování

Celkové úhrady od klientů dosáhly částky 7 187 951 Kč. Přičemž 47 % (konkrétně 3 417 227 Kč) byly úhrady za poskytnutou péči. Částka 2 124 184 Kč byla za poskytnuté ubytování, v přepočtu 30 % dle grafu a zbývajících 23 % připadá na stravu, kde vyfakturovaná částka byla 1 646 540 Kč.

Co se týče zaměstnanců, tak jejich struktura byla opět neměnná, průměrný počet v roce 2016 byl 21 zaměstnanců. Ovšem byly zde i další personální zdroje, jelikož organizace spolupracuje s Probační a mediační službou. Proto v roce 2016 celkem čtyři odsouzení vykonávali veřejně prospěšné práce u této organizace.

Tab. 3.13 Náklady v roce 2016

NÁKLADY	v Kč
<i>Spotřeba materiálu</i>	429 654,36
<i>Spotřeba energie</i>	437 720,63
<i>Opravy a udržování</i>	66 924,60
<i>Cestovné</i>	7 353,00
<i>Náklady na reprezentaci</i>	11 097,00
<i>Ostatní služby</i>	2 172 844,19
<i>Osobní náklady</i>	7 971 522,17
<i>Daně a poplatky</i>	10 410,00
<i>Odpisy a ostatní náklady</i>	208 248,86
NÁKLADY CELKEM	11 315 774,79

zdroj: výroční zpráva 2016 - vlastní zpracování

Nejvýznamnější nákladovou položkou byly v roce 2016 osobní náklady, které tvořily 70,45 % ze všech ročních nákladů. Konkrétně 5 876 550 Kč byly jen mzdové náklady. Další z významných a nezanedbatelných nákladů byly zejména náklady na účetní služby, které dosáhly částky 146 195 Kč. Také služby telekomunikací včetně internetu dosáhly v součtu 44 660,31 Kč. Za revize a kontroly budovy a zařízení (např. revize kotle, hasicích přístrojů apod.) bylo zapláceno organizací 50 982,80 Kč. Další důležitou částkou byla likvidace odpadu, především likvidace použitých inkontinenčních plen, v celkové hodnotě 62 972 Kč. Mimořádně organizace vynaložila také nemalou částku na školení všech zaměstnanců, a to konkrétně 56 944,50 Kč.

Tab. 3.14 Výnosy v roce 2016

VÝNOSY	v Kč
<i>Výnosy z prodeje služeb</i>	8 139 542,83
<i>Čerpání fondů</i>	69 471,00
<i>Ostatní výnosy z činnosti</i>	39,00
<i>Finanční výnosy celkové</i>	585,31
<i>Výnosy z transferů</i>	3 071 000,00
VÝNOSY CELKEM	11 280 638,14

zdroj: výroční zpráva 2016 - vlastní zpracování

Oproti tomu nejvýznamnější výnosovou položkou byly výnosy z prodeje služeb, kam spadají především úhrady od klientů a zdravotní pojišťovny. Výnosy z prodeje služeb tvořily 72,15 % všech ročních výnosů. Z toho téměř 30,3 % tvořily pouze příspěvky na péči. Dalším neméně významným zdrojem výnosů byly transfery, které v tomto roce činily 27,22 % z ročních výnosů. Výnosy z transferů se v tomto roce skládaly z příspěvků od Ministerstva práce a sociálních věcí, Úřadu práce a Města Opočna jako zřizovatele.

Tab. 3.15 Dotace v roce 2016

<i>Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí</i>	1 757 000 Kč
<i>Příspěvek Města Opočna</i>	1 160 000 Kč
<i>Dotace Krajského úřadu</i>	0 Kč
<i>Úřad práce</i>	154 000 Kč

zdroj: interní zdroje – vlastní zpracování

Hospodářský výsledek za rok 2016 byl -35 136,65 Kč (ztráta). Ovšem výsledek hospodaření doplňkové činnosti, konkrétně pronájem nebytových prostor byl 49 404 Kč. Z toho tedy celkový hospodářský výsledek organizace vychází ziskový, a to konkrétně 14 267,35 Kč (zisk).

3.7 Hospodaření v roce 2017 – dostupné údaje

Autorka v této části práce používá pouze informace o dotacích, které získala z interních zdrojů. Výroční zpráva, výkaz zisků a ztrát ani rozvaha v tuto chvíli ještě nebyly zveřejněny. Proto jsou zde pouze omezené informace.

Tab. 3.16 Dotace v roce 2017

Dotace Ministerstva práce a sociálních věcí	2 114 600 Kč
Příspěvek Města Opocna	1 230 373 Kč
Dotace Krajského úřadu	89 200 Kč
Mimořádná investiční dotace zřizovatele	0 Kč
ÚP	184 000 Kč

zdroj: interní zdroje – vlastní zpracování

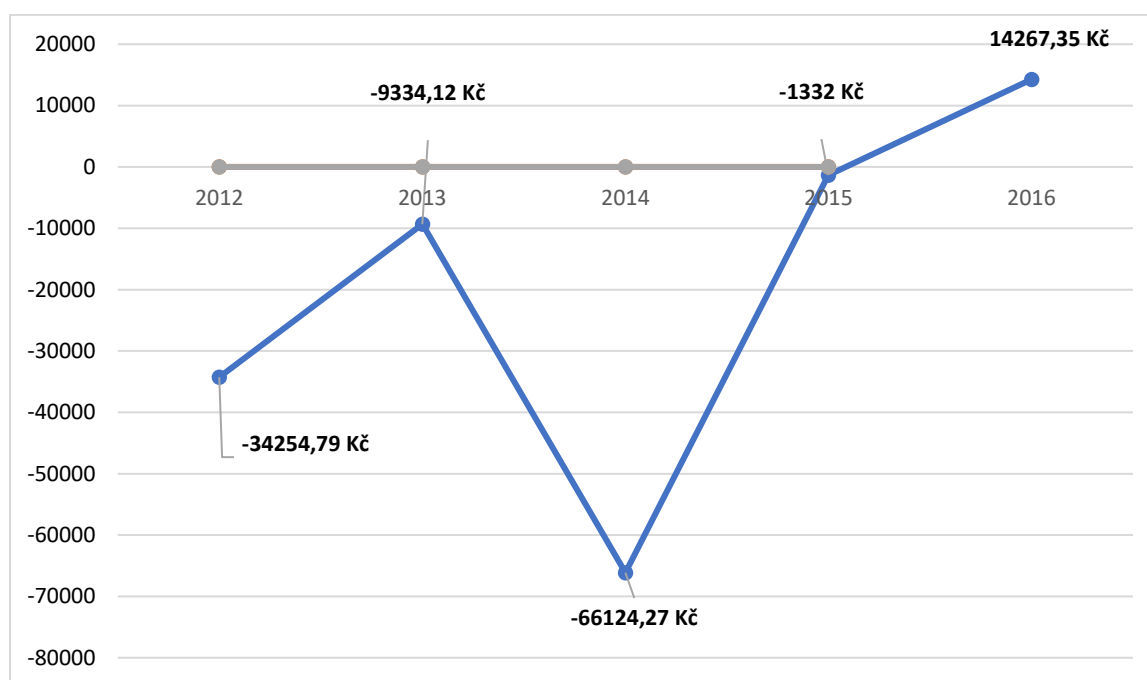
Celkové dotace v roce 2017 byly ve výši 3 618 173 Kč. Z toho celých 58 % tvoří dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí. Příspěvek od zřizovatele byl v přepočtu 34 % a zbylá procenta tvoří dotace z Úřadu práce a dotace Krajského úřadu.

4 Analýza možných finančních zdrojů pro rozšíření služeb vybrané příspěvkové organizace

V předchozí kapitole autorka podrobně rozepsala hospodaření příspěvkové organizace postupně za období 2012-2016, kde pomocí vertikální analýzy porovnávala jednotlivé náklady a výnosy. V roce 2017 použila dostupné informace o dotacích a příspěvcích. Na základě veřejně dostupných výročních zpráv včetně výkazů zisků a ztrát je možné získat základní informace o hospodaření příspěvkové organizace. Ovšem tato část práce je zaměřená na srovnání celkových výsledků hospodaření v letech 2012–2016 a na vývoj příspěvků a dotací v období 2012–2017. Pomocí metody řízeného rozhovoru s ředitelkou vybrané příspěvkové organizace – Domov Jitřenka, se autorka snaží nalézt nejlepší doporučení, jak získat další finanční prostředky.

4.1 Porovnání hospodaření v letech 2012-2016

Graf 4.1 Výsledek hospodaření společnosti v letech 2012-2016

zdroj: Výroční zprávy – vlastní zpracování

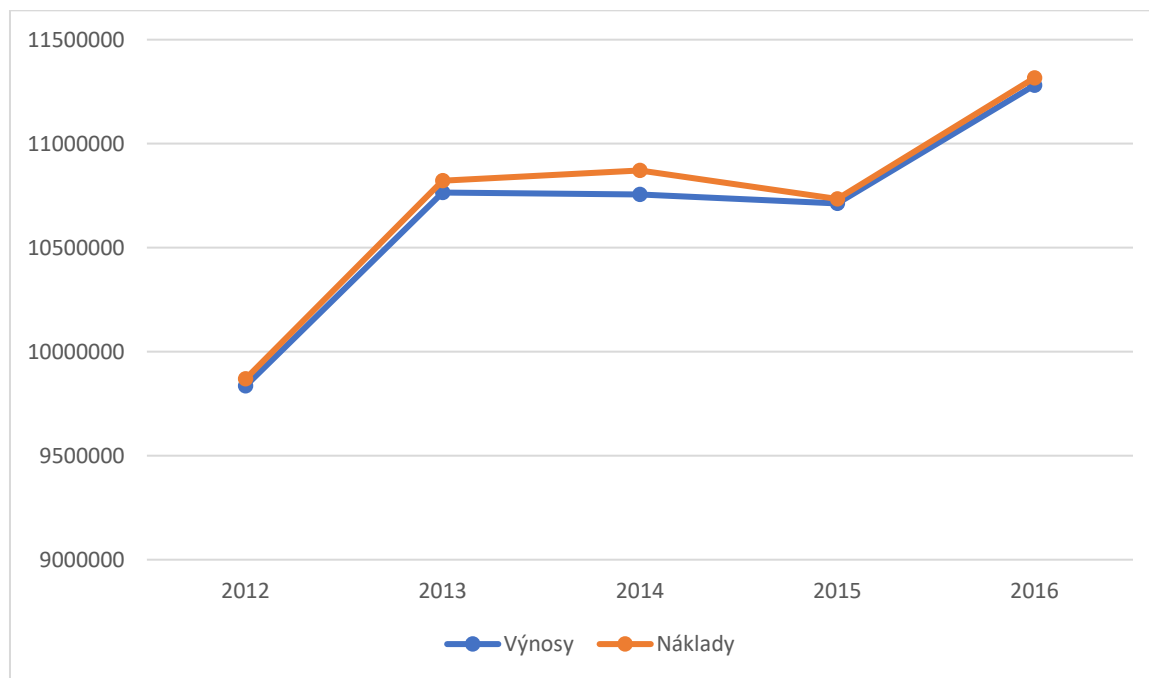
Z grafu 4.1 je možné vyčíst, že výsledky hospodaření v letech 2012–2016 kolísaly kolem nuly. Co se týče nákladů a výnosů, byla příspěvková organizace v tomto období stabilní. Je ovšem nutné podotknout, že by to nebylo možné bez příspěvků a dotací z Ministerstva práce a sociálních věcí, zřizovatele a dalších. A dále nejvyššími

výnosovými položkami ve sledovaném období byly výnosy z prodeje vlastních služeb, kam se řadí příspěvky od klientů. Tato nemalá částka je jen díky plné obsazenosti domova. Klienti služby využívají ve značné míře a z tohoto hlediska by zde neměl být problém tento Domov pro seniory zachovat.

Jak je patrné z grafu 4.1 příspěvková organizace byla za sledované období v některých letech ve ztrátě. Jedním z důvodů této ztráty je problém s úhradami za uskutečněné úkony ze strany zdravotních pojišťoven. V ročním zúčtování se zdravotní pojišťovnou Domov pravidelně dopadá tak, že vrací částku ve výši jedné měsíční předběžné platby (tudíž jako kdyby dělali měsíc zadarmo). Pokud porovnáme úkony, které vykonávají zdravotní sestry v nemocnici či v domácí ošetřující péči, se stejnými úkony, které poskytují sociální služby Domov Jitřenka, tak sociální služby jsou hluboce podhodnoceny.

Proto by zde autorka doporučila, aby došlo k sjednocení a pokud je úkon vyžadován od zdravotní sestry, měla by se na ni vztahovat stejná pravidla ohledně proplácení úkonu jako jsou v nemocnici. To by mohlo vyřešit i platové problémy, kdy si konkrétně v tomto zařízení ročně z 5 zdravotních sester na sebe vydělají pouze 2 zdravotní sestry.

Graf 4.2 Výnosy a náklady v letech 2012-2016

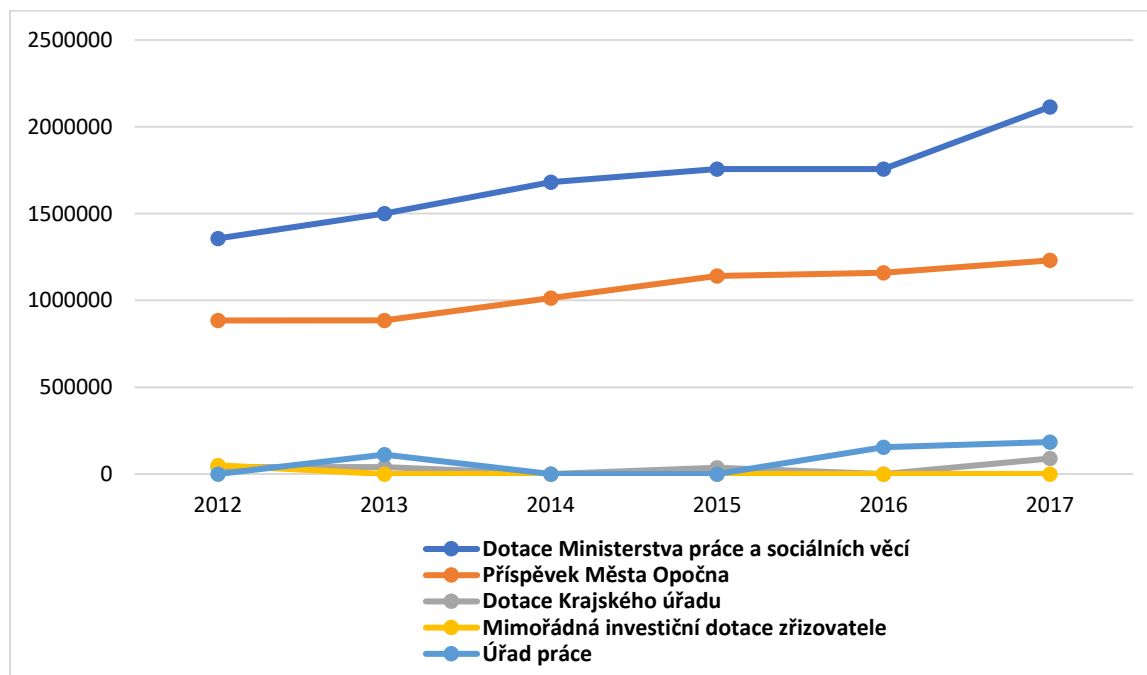
zdroj: Výroční zprávy – vlastní zpracování

Z veřejných výkazů zisků a ztrát je možné zjistit jednotlivé i celkové výnosy a náklady v každém roce. Jednotlivé položky z výkazu zisků a ztrát byly zhodnoceny v předešlé kapitole. V grafu 4.2 je možné sledovat a porovnat vývoj celkových výnosů a nákladů v letech 2012-2016. Jak je patrné náklady se s každým rokem zvyšují. Je to především z důvodů zvyšujících se mzdových nákladů týkajících se zaměstnanců.

Dále také organizace musí některým klientům doplácet pobyt, pokud jim na to jejich důchod nestačí a rodina se nechce na financování podílet. Bohužel v průměru až 40 % klientů nestačí jejich důchod na uhrazení služeb poskytovaných v domově. Výnosy se v průběhu let spíše zvyšují. Souvisí to především s počtem klientů, kteří jsou v daném roce v zařízení a dále s příspěvkem na péči, který je jím dle stupně závislosti přidělen. Domov se na základě doporučení od kraje snaží přijímat především klienty s přiznaným příspěvkem na péči 3. a 4. stupně. Jelikož tito klienti ve většině případů potřebují být v domově s celodenní péčí.

4.2 Vývoj dotací v letech 2012-2017

Graf 4.3 Dotace 2012-2017

zdroj: interní zdroje – vlastní zpracování

Pro větší přehlednost grafu 4.3 autorka přidává i tabulku, kde je možné nalézt přesné částky dotací a příspěvků.

Tab. 4.1 Dotace 2012-2017 v Kč

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dotace MPSV	1 357 000	1 500 000	1 682 000	1 757 000	1 757 000	2 114 600
Příspěvek města Opočna	884 998	884 993	1 012 863	1 140 205	1 160 000	1 230 373
Dotace Krajského úřadu	40 000	40 000	0	36 000	0	89 200
Mimořádná investiční dotace zřizovatele	50 000	112 599	0	0	0	0
Úřad práce	0	0	0	0	154 000	184 000

zdroj: interní zdroje – vlastní zpracování

Jak již bylo výše zmíněno, dalším významným výnosem Domova Jitřenka jsou přijaté dotace a příspěvky. Z grafu 4.3 je patrné, že nejvyšší částku tvoří dotace z MPSV, která každým rokem roste. Druhým nejvyšším příjmem je příspěvek od zřizovatele, tj. Město Opočno. Tyto částky jsou poměrně stabilní. Ovšem problém nastává u dotací Krajského úřadu a Úřadu práce, které ve většině případů slouží pouze jako dorovnání na mzdy zaměstnanců apod. Ohledně dotací Úřadu práce je zde problém nízké nezaměstnanosti. Jelikož v letech, kdy byla vyšší nezaměstnanost byl Domov schopen získat dotace od Úřadu práce na dlouhodobě nezaměstnatelné uchazeče o práci, a to dotaci na plat až na 2 roky. Nyní sice dotace jsou, ale nejsou uchazeči.

Další možnost, jak získat finanční zdroje je určitě využití dotací a grantových řízení včetně dotací z EU. Zde nastává první zádrhel, jelikož dotace většinou nejsou určeny pro organizace zřizované obcí. V případě, že by ji šlo čerpat i touto příspěvkovou organizací, tak jsou dotační řízení často určena na projekty, které Domov nepotřebuje (např. investice, vzdělávání v rozsahu 500 tisíc na organizace apod.) Nehledě na to, kolik administrativy to obnáší. Bylo by nutné vyčlenit pracovníka, který by se o veškerou administrativu staral, ale bohužel nikoho takového organizace ani nemá. A v neposlední řadě je faktem také to, že budova je ve vlastnictví Města Opočna a případné investiční akce by mělo řešit město jako majitel budovy.

4.3 Doporučení ohledně peněžních darů

Autorka jako další možnost navrhla získání více darů. Bohužel proces darovacího řízení u příspěvkových organizací není ideální a organizace je omezena v libovolném přijímání darů. Příspěvková organizace nemůže bez svolení zřizovatele přijmout účelový dar. Zde je ukázka z praxe: Někdo chce darovat organizaci peníze na konkrétní činnost. Přejde člověk s tím, že chce darovat 20 000 Kč na nákup polohovacích postelí. Organizaci to sice těší, ale peníze si nemohou vzít ihned, jelikož je to účelový dar a ten podléhá schválení rady Města Opočna a je nezbytné, aby byl schválen na dalším zasedání. Samozřejmě, že dárce je z tohoto postupu překvapen a často se stane, že si nakonec dar rozmyslí, jelikož nějakou dobu trvá, než bude zasedání rady. Také neúčelové dary nad 40 000 Kč rovněž podléhají schválení Rady Města. **Z tohoto důvodu, zde autorka doporučuje**, aby došlo ke změně právní úpravy, konkrétně zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů provedenou zákonem č. 477/2008 Sb., kde by došlo ke zjednodušení darovacího procesu a nemuselo by se čekat, někdy i měsíce, než dojde ke schválení Radou Města.

4.4 Doporučení automatické povinnosti doplácet na péči

Na základě rozhovoru s ředitelkou organizace se autorka domnívá, že Domov Jitřenka využívá spoustu možností na zvýšení příjmů. Bohužel ne všechny jsou pro organizaci zcela výhodné a v některých případech zde brání legislativa.

Jedním z doporučení, jak zvýšit příjmy domova, by byla ***automatická povinnost rodinných příslušníků doplácet rodičům na péči v domově pro seniory***. Především v takových případech, kdy jim na plnou úhradu nepostačuje jejich důchod. Jak již bylo zmíněno výše, klientovi po úhradě musí zůstat z jeho důchodu 15 %. Pokud klientovi důchod na úhradu po zohlednění zůstatku nestačí, výše úhrady se přiměřeně sníží. Uvedených 15 % zůstatku důchodu má sloužit na úhradu osobních nákladů jako léky, drogerie, oblečení apod. Zákon sice umožňuje, ale nikoli striktně stanovuje, že Domov má právo nasmlouvat neuhrazenou částku do plné výše úhrady s blízkou osobou nebo i s právnickou osobou. V praxi to v současné době funguje tak, že jakmile Domov při příjmu zjistí, že klient nemá finanční prostředky na plnou úhradu, tak už během nástupu do domova nechává rodině podepsat dohodu o spoluúčasti na úhradě nákladů. Pokud k podpisu nedojde ihned při příjmu klienta, kdy ho rodina umisťuje do zařízení, pak později se to již zpravidla nepodaří, jelikož je to právně

nevymahatelné. U takových klientů, kteří nemají peněžní prostředky na plnou výši úhrady, uvedený „nedoplatek“ hradí organizace ze svých finančních prostředků.

4.5 Doporučení spoluúčasti obcí na financování zařízení

Jako další možnost by autorka navrhla ***spoluúčast obcí na financování toho zařízení, které se o jejich občany stará***. Tedy podobně, jako je tomu ve školství. Samozřejmě, že v zařízení nejsou umístěni pouze občané Opočna, které provoz jako zřizovatel financuje, ale i občané dalších obcí. Právně vymáhat na těchto obcích povinnou spoluúčast na nákladech za sociální službu pro jejich občany nelze, je to jen o dohodě, zpravidla politické, mezi obcemi. Z tohoto hlediska autorka navrhuje právní úpravu, kde by se tato povinnost stanovila. Jelikož stejná povinnost spoluúčasti je stanovena u škol, takže to není zcela nereálné. Dále vzhledem k stárnutí lidské populace je veřejný zájem na sociálních službách pro seniory stejný jako veřejný zájem na vzdělání.

4.6 Doporučení sjednocení legislativy pro organizace poskytující služby pro seniory

V neposlední řadě autorka navrhuje, aby došlo ke sjednocení legislativy a podmínek pro všechny organizace poskytující služby pro seniory. Tedy jak pro soukromé, tak veřejné organizace. Jelikož v ČR služby typu domov pro seniory provozuje mnoho subjektů. Některé tyto služby provozují s registrací, jiné bez registrace, nebo jsou teprve v rámci zahájení jednání o registraci, ale přitom již mají klienty ve službě. Dále také kontrola nad jejich činností a možnost sankcí či pozastavení činnosti je často omezená, protože služba není vždy registrována tam, kde je skutečně provozována. Navíc některé soukromé domovy pro seniory fungují na principu penzionu, kdy poskytují ubytování a stravu. A pouze jako doplněk pečovatelské služby.

Z tohoto důvodu se nemusejí držet maximální hranice úhrad a vyinkasují za celodenní pečovatelské služby mnohem více, než by bylo možné, kdyby byli klasickým domovem pro seniory. Proto autorka navrhuje sjednocení podmínek a legislativy. Tím se zamezí vydělávání na seniorech formou předražených penzionů. Určitě je potřebné, aby stát více podporoval domovy pro seniory zřizované obcemi, jelikož je ve veřejném zájmu, aby jich zde bylo co nejvíce a rodina měla jistotu, že rodiče budou dostávat kvalitní služby včetně zdravotní péče v dostatečně dobrých podmínkách.

4.7 Doporučení personálních zdrojů

Také je zde několik možností, jak zajistit personální zdroje, které by byly třeba i zdarma, ale s tím jsou spojené i určité komplikace a problémy.

- *Dobrovolnická činnost* – Není zcela oblíbená v tomto domově pro seniory, z důvodů velkého nárůstu administrativy a tím i spojených finančních nákladů. Z tohoto pohledu je poté užitek sporný. Potenciální dobrovolníci většinou přicházejí mimo dobrovolnické organizace, jedná se tedy o individuální dobrovolníky. Je zde tedy potřeba je proškolit, poučit o BOZP a uzavřít na ně zvláštní druh pojištění. Dobrovolníci také nesmí vykonávat přímou obslužnou péči u klientů, tudíž z hlediska úlevy běžnému provozu nemají zcela smysl. Mohou se uplatnit pouze jako případní společníci u klientů, ale běžný personál nejsou schopni zastoupit.
- *Praxe studentů* – Praxi studentů tento domov poskytuje v poměrně velkém množství a prakticky přijímá všechny žádosti o ně. Mnoho studentů z praxí pak u zde zakotví na brigádách – pokud jsou šikovní, sami je oslovujeme. Z hlediska úlevy v provozu opět nejsou praktikanti na praxi zase takovou úlevou, protože musí pracovat pod odborným dohledem.
- *Osoby ve výkonu Veřejně prospěšných prací* – využití pracovní síly z osob, které jsou ve výkonu Veřejně prospěšné práce či náhradním výkonu trestu zajišťuje Probační a mediační služba ČR. Tyto osoby nesmí přijít do styku s klienty, což pro Domov znamená, že mohou vykonávat pouze pomocné práce technicko – administrativního typu. Pro organizaci je to hodně práce navíc, jelikož těmto pracovníkům musí práci vymýšlet, plánovat, sehnat materiál, zkontrolovat a pravidelně hlásit průběh trestu. Mnoho těchto osob je nespolehlivých, pracovně nevykonných a je s nimi spousta problémů.

A ještě je zde problém s požadavky zákona o sociálních službách, protože pracovníci v sociálních službách musí být trestně bezúhonní. To znamená, že i v případě záznamu kvůli automobilové nehodě, nesmějí vykonávat profesi v sociálních službách. Dále také musejí mít kurz nebo odpovídající vzdělání. Každý pracovník musí prostřednictvím této příspěvkové organizace doložit na Krajský úřad výpis z trestního rejstříku a doklady o vzdělání. Přičemž náklady za vyřízení na Czech pointu platí organizace. Každé přerušení, nástup a ukončení pracovního poměru, včetně dohod o provedení práce (byť jen na pár hodin) se musí hlásit na Krajský úřad. Přerušení

pracovního poměru na jeden den znamená znovu dokládat výpis z trestního rejstříku. Pokud kraj při kontrole u organizace zjistí nesrovnalosti v hlášení zaměstnanců, uděluje pokuty. Každý nový zaměstnanec (včetně osob na krátké dohody o provedení práce) organizaci stojí po vyřízení povinných dokumentů a povinné zdravotní prohlídky kolem 800 Kč při nástupu, do této částky však nejsou započteny ochranné pracovní pomůcky.

5 Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na příspěvkovou organizaci zřizovanou Městem Opočno, konkrétně Domov pro seniory Jitřenka. Druhá kapitola byla zaměřena na teorii související s neziskovým sektorem, sociálními službami a financování těchto služeb. Ve třetí kapitole v teoretické části byly zaznamenány finanční toky této příspěvkové organizace. Dále v této kapitole, ale již v praktické části byla provedena analýza hospodaření za 5 let.

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit hospodaření příspěvkové organizace v letech 2012–2016 a navrhnout další možné finanční zdroje a doporučení, která může příspěvková organizace využít.

V období 2012-2016, které bylo v této práci sledováno, se příspěvková organizace po dobu čtyř let nacházela ve ztrátě. Z toho důvodu byly příspěvky od zřizovatele použity na dorovnání těchto ztrát. V roce 2016 byla organizace zisková. Bohužel autorka neměla k dispozici výroční zprávu z roku 2017, která ještě nebyla zveřejněna, a proto jsou v roce 2017 pouze omezené informace, konkrétně pouze dotace. Dále zde také byly podrobně rozepsány a srovnány výnosy a náklady organizace v jednotlivých letech.

Pro tuto organizaci jsou nesmírně důležité dotace a příspěvky, které přijímá z různých zdrojů a bez kterých by se tento domov pro seniory neobešel. Proto jedním z doporučení autorky je využití dotací z EU, které by Domov mohl také získat.

Na základě rozhovoru s ředitelkou Domova Jitřenka došla autorka k několika obecným doporučením, které se ve většině případů týkají změny legislativy. Prvním doporučením je změnit právní úpravu týkající se přijímání daru příspěvkovou organizací zřizovanou obcí. Je bez pochyb, že obec, která zřizuje a finančně podporuje příspěvkovou organizaci, by měla mít přehled o darech, které organizace přijímá. Ale bohužel v některých případech tak tyto organizace, Domov nevyjímaje, ztrácejí dárce, které odradí složitý, a hlavně zdlouhavý proces.

Jako další doporučení, které by chtěla autorka zdůraznit, je spoluúčast obcí na financování zařízení, ve kterém nejsou pouze obyvatelé Města Opočna, ale i přilehlých obcí. I zde je opět potřeba změnit právní úpravu, která by tuto povinnost ukládala.

Tento systém funguje u školství, takže by to mělo být možné i u sociálních služeb, které jsou neméně důležité.

V neposlední řadě je zde doporučení na sjednocení legislativních podmínek pro subjekty poskytující služby pro seniory. A to ať jsou veřejné či soukromé. Jelikož právě v tom je u nás velký rozdíl, a to může vést k tomu, že některé soukromé subjekty na seniorech „vydělávají“. Jelikož fungují jako předražené penziony, které navíc poskytují pečovatelské služby a limitovanou maximální denní částku, kterou mohou účtovat za poskytnuté pečovatelské služby.

Pokud tedy nedojde k zásadnímu omezení dotací a příspěvků, nebo pokud se zřizovatel nerozhodne zrušit tento domov pro seniory, měl by nadále jeho provoz bez komplikací pokračovat. Navíc je to jediné zařízení v tomto městě, které poskytuje ubytování, stravu i péči o seniory v jednom místě. A jelikož v tomto městě neustále přibývá obyvatel v pokročilém věku, Domov Jitřenka má každý rok obsazenost téměř 100 %. Lidé na pořadníkovém seznamu každým rokem přibývají.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada, 2011. 328 s. ISBN 978-802-4731-483.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

ŠKARABELOVÁ, Simona. *Definice neziskového sektoru (Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS)*. Vyd. 1. Brno: CVNS, 2005, s. 27. ISBN 80-239-4057-0.

VRABKOVÁ, Iveta, Ivana VAŇKOVÁ, Jiří BEČICA a Šárka KRYŠKOVÁ. *Příspěvkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2017. ISBN 978-80-248-4028-4.

Zákony

Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 37, s. 1257–1289. Dostupný také z:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>
ISSN 1211-1244

Zákon č. 250 ze dne 7 července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, Dostupné také z:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>
ISSN 1211-1244

Interní dokumenty

Výroční zpráva Domov Jitřenka 2012

Výroční zpráva Domov Jitřenka 2013

Výroční zpráva Domov Jitřenka 2014

Výroční zpráva Domov Jitřenka 2015

Výroční zpráva Domov Jitřenka 2016

Internetové zdroje:

Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy. *Asociace veřejně prospěšných organizací v ČR* [online]. 2011 [cit. 2018-05-03].

Dostupné z: https://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU.pdf

Sektor služeb (terciární sektor). *Managementmania.com* [online]. 2016, 30.05.2016 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/sektor-sluzeb-terciarni-sektor>

Veřejný sektor (Public Sector). *Managementmania* [online]. 2017, 12.09.2017 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/verejny-sektor>

Seznam zkratk

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku dne 8.5.2018

Markéta Podlasová